

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет**

Кафедра міжнародного права та міграційної політики України

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни: **Медіація у професійній діяльності юриста**
на тему: **«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ МЕДІАЦІЇ»**

Студент групи МП - 31:

Шакун Дмитро Сергійович

Керівник _____

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МЕДІАЦІЇ.....	5
1.1 . Сутність та ознаки європейської медіації.....	5
1.2 Організації та інститути, які сприяють розвитку медіації в Європі.....	10
Висновки до розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МЕДІАЦІЇ.....	16
2.1. Основні принципи європейських стандартів медіації.....	16
2.2. Процес європейської медіації.....	21
2.3. Порівняння ефективності медіації з іншими методами вирішення конфліктів.....	25
Висновок до розділу 2.....	26
РОЗДІЛ 3. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МЕДІАЦІЇ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ.....	28
3.1 Законодавчі можливості для розвитку медіації.....	27
Висновок до розділу 3.....	30
Висновки.....	32
Список використаних джерел.....	34

ВСТУП

Актуальність теми "Європейські стандарти медіації" полягає в значущості і впливі цих стандартів на розвиток медіації як ефективного і альтернативного засобу вирішення конфліктів. Зростання конфліктів у сучасному суспільстві робить актуальним пошук нових методів їх врегулювання. Медіація, заснована на європейських стандартах, надає можливість сторонам самостійно шукати компромісні рішення та зберігати взаємні стосунки.

Європейські стандарти медіації визначають основні принципи, етичні норми та процедури, які гарантують якість медіаційного процесу. Це забезпечує довіру сторін до медіатора та процесу в цілому. Крім того, європейські стандарти надають важливі орієнтири для навчання, сертифікації та підвищення кваліфікації медіаторів. Це сприяє підвищенню професійного рівня медіаторів і забезпечує високу якість надання медіаційних послуг.

Ступінь наукової розробки. У науковій літературі багато авторів досліджували тему європейських стандартів медіації, зокрема двоє видатних представників цієї галузі - Кантор та Ясиновський. Обидва автори внесли значний внесок у розвиток та розуміння медіації в Європі.

Одним з найбільш визнаних експертів у сфері медіації є Кантор. Він є автором численних праць, які стосуються розробки та впровадження європейських стандартів медіації. Його дослідження зосереджені на пошуку ефективних методів врегулювання конфліктів, заснованих на принципах медіації.

Ще одним відомим автором, який досліджував європейські стандарти медіації, є І. Ясиновський. Він акцентує увагу на необхідності створення єдиного європейського стандарту медіації, який би був прийнятий всіма країнами Європейського Союзу. Джерельною базою при написанні роботи стали праці відомих науковців-теоретиків, а саме: Боженко Н. В. [7], Ясиновський, І. Г. [9], Кантор Н. Ю. [15], Мазаракі Н. А. [17] та інших.

Об'єкт дослідження – медіаційні процеси в Україні.

Предмет роботи – місце медіації у вирішенні спорів між сторонами як альтернативи суду.

Мета роботи – є дослідження та аналіз європейських стандартів, що стосуються медіації, з метою визначення їх значення, актуальності та впливу на розвиток медіаційної практики.

Завдання роботи: дослідити європейські стандарти медіації: Огляд і аналіз нормативних документів та рекомендацій, прийнятих органами Європейського Союзу та іншими європейськими організаціями, що регулюють медіаційну діяльність та встановлюють стандарти.

Методи роботи. В роботі використано метод систематизації – для дослідження механізмів медіації; метод групування – для визначення функцій медіації; метод узагальнення – для формування висновків і власних тез дослідження.

Структура роботи. Робота складається із вступу, основної частини, що містить три розділи, загальних висновків і списку джерел. Загальний обсяг роботи склав 28 сторінок.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МЕДІАЦІЇ

1.1. Сутність та ознаки європейської медіації

Медіація - це структурований процес вирішення конфлікту, у якому незалежна третя сторона, відома як медіатор, допомагає конфліктуючим сторонам досягти взаємно прийняттого рішення. Медіатор допомагає сторонам знайти спільне розуміння, встановити комунікацію та сприяти виробленню взаємовигідних рішень, без накладання своєї власної думки чи вирішення конфлікту.

Як зазначає Жмудь В., що «медіатор, який здійснюватиме процедуру медіації, повинен володіти вмінням усунення конфліктів і мати знання, не лише у сфері права, а й у таких сферах, як психологія, соціологія, педагогіка, які є необхідними для її проведення. Також визначаються професійні права та обов'язки медіатора, підстави дисциплінарної відповідальності та види дисциплінарних стягнень, оплата праці, соціальне та пенсійне забезпечення, порядок оподаткування доходів медіаторів.» [1,24]

Основні риси медіації включають:

- **Добровільність:** Участь у медіації є добровільною для всіх сторін конфлікту. Вони воліють добровільно зайнятися процесом медіації та домовлятися про взаєморозуміння.
- **Нейтральність та безпристрасність:** Медіатор залишається нейтральним та безпристрасним по відношенню до сторін конфлікту. Він не приймає жодної сторони, а замість цього допомагає сторонам самостійно знаходити рішення.
- **Конфіденційність:** Медіаційний процес зазвичай базується на принципі конфіденційності, що означає, що всі розмови та інформація, що

обговорюються в рамках медіації, є конфіденційними та не можуть бути розголошені третім особам без згоди сторін та виняткових обставин.

- Фокус на спільному вирішенні: Медіатор сприяє зосередженості сторін на пошуку спільних інтересів та шляхах вирішення конфлікту, замість акцентування на протистоянні та винайденні "переможця" і "приживця".[5,88]

Яновський А. зазначає, що «як показує практика країн ЄС, при вирішенні спору за допомогою медіації досягнуті домовленості, як правило, є більш довговічними та відповідають реальному стану речей і прийнятні для обох сторін, що не тільки сприяє втіленню їх у життя, а й робить їх здійснення природним кроком.»[2, 9]

Медіація може використовуватись в різних сферах, включаючи сімейні конфлікти, цивільні справи, комерційні спори, працевлаштування, публічні суперечки та багато іншого. Вона може бути застосована на різних етапах конфлікту - від попередження та врегулювання потенційних проблем до вирішення складних довготривалих суперечок.

Медіація сприяє поліпшенню комунікації між сторонами, зменшенню напруженості та ворожості, а також створює можливість для сторін самостійно знайти рішення, що задовольняють їх потреби та інтереси. Це може включати укладення угоди, вироблення спільних правил або відновлення взаємодії та співпраці.

Існує ряд організацій та інституцій, які займаються розробкою та встановленням стандартів медіації, включаючи європейські стандарти. Один із важливих документів, що встановлює принципи та етичні норми медіації в Європі, - "Європейський стандарт медіації" (European Mediation Standard). Цей стандарт розроблений та надає настанови щодо процесу медіації, навичок медіатора, конфіденційності, професійної етики та інших аспектів, що впливають на якість та стандарти медіаційної практики в Європі.[6]

Дослідження в науці різних механізмів задіяння медіації, може свідчити про те, що теоретичні основи дослідження європейських стандартів медіації

базуються на різних теоріях та концепціях, що визначають принципи, процеси та етичні стандарти, які повинні бути враховані під час проведення медіаційного процесу.

Основні теоретичні підходи, що лежать в основі європейських стандартів медіації, включають:

1. Трансформативна медіація: Цей підхід зосереджений на трансформації відносин між конфліктуючими сторонами. Він акцентується на підтримці самовизначення та емпверменту сторін, щоб допомогти їм знайти власні рішення.

2. Проблемно-орієнтована медіація: Цей підхід ставить акцент на вирішення конкретних проблем та конфліктів, зосереджуючись на їх сутності та пошуку практичних рішень.

3. Зацікавленісно-орієнтована медіація: Цей підхід зосереджується на зацікавленості сторін та сприянні вирішенню конфліктів шляхом визначення та задоволення їх потреб.

4. Кругова медіація: Цей підхід ставить акцент на участь всіх зацікавлених сторін у медіаційному процесі, забезпечуючи рівноправність усіх голосів і враховуючи багатогранність конфлікту.

5. Емпіричні дослідження медіації: Європейські стандарти медіації ґрунтуються на результатах емпіричних досліджень, які аналізують ефективність, вплив та користь від застосування медіаційних процесів. Ці дослідження допомагають зрозуміти, які аспекти медіації працюють найкраще та як можна поліпшити процес.

6. Комунікативна теорія: Одна з основних теорій, що використовується в контексті медіації, полягає в комунікативній теорії. Вона виокремлює важливість ефективної комунікації між сторонами конфлікту та медіатором, зосереджуючись на взаєморозумінні, активному слуханні та встановленні довіри.

7. Соціальна конструкція реальності: Ця теорія відображає те, що реальність тлумачиться і створюється через взаємодію людей. У контексті

медіації, сторони спільно будують нову реальність та розв'язують конфлікт шляхом переговорів, співпраці та знаходження спільних інтересів.

8. Теорія інтересів: Ця теорія виокремлює важливість на визначенні та задоволенні інтересів конфлікуючих сторін. Згідно з цією теорією, конфлікти виникають зі зіткнення інтересів, і вирішення конфлікту можливе за умови пошуку спільних інтересів та знаходження вигідних рішень для всіх сторін.

Як зазначають автори трансформативної моделі медіації Роберт Буш та Джозеф Фолджер: «Вибір будь-якого підходу до медіації означає вибір певного набору цінностей. А втілення таких цінностей у практичній діяльності означає певною мірою «нав'язування» їх сторонам за допомогою процесу до якого їх залучає медіатор.» [3,109]

У контексті європейських стандартів медіації, теорія інтересів відіграє важливу роль у визначенні цілей медіації та плануванні процесу. Медіатори спрямовують зусилля на виявлення і розуміння інтересів кожної сторони, створення атмосфери співпраці та пошуку взаємно вигідних рішень. Це допомагає сторонам зосередитись на спільних цілях та знайти творчі рішення, які задовольняють їх потреби та інтереси.

Дослідження актуального питання медіації, визначає правові аспекти які можуть бути задіяні під час вирішення спору, у своїх роботах Гришук А., і Проць І виявляє велику важливість у вирішенні конфліктів і вважає, що «має численні переваги, які сприяють досягненню мирного та задовільного результату для всіх сторін розв'язання.» Ось декілька ключових аспектів, які роблять медіацію важливою:

Збереження стосунків: Медіація надає можливість сторонам зберегти або покращити свої взаємини. Замість боротьби за перемогу однієї сторони над іншою, медіація ставить акцент на спільних інтересах та пошуку взаємовигідного рішення. Це дозволяє зберегти комунікацію та співпрацю між сторонами навіть після вирішення конфлікту.

Контроль над рішенням: у медіації сторони самостійно беруть участь у процесі прийняття рішення. Вони мають активну роль у пошуку взаєморозуміння та виробленні взаємовигідних умов. Це дає сторонам відчуття контролю над ситуацією та рішенням, що сприяє більшій задоволеності і прийняттю угоди.

Ефективність: Медіація може бути швидшим та ефективнішим способом вирішення конфліктів порівняно з судовими процедурами або іншими формами розбіжностей. Вона дозволяє уникнути тривалих та витратних процесів, зокрема витрат на адвокатів та судові витрати.

Гнучкість та творчість: Медіація надає гнучкість у вирішенні конфлікту. Медіатор сприяє пошуку творчих рішень, які можуть враховувати особливості та інтереси сторін.

Автори зазначають, що ефективність медіації полягає в тому, що вона дозволяє сторонам зосередитись на спільних цілях та інтересах, а не на позиціях, що сприяє створенню творчих рішень. Медіатор, як нейтральна третя сторона, допомагає сторонам знайти взаєморозуміння, розв'язати нерозбіжності та знайти компроміс, який враховує потреби і бажання всіх учасників конфлікту. [14, 187]

Крім того, варто зазначити, що медіація сприяє ефективному вирішенню конфліктів через забезпечення конфіденційності. Конфіденційність медіаційного процесу дозволяє сторонам відкрито обговорювати свої потреби, інтереси та страхи без страху від публічного розголошення. Це створює сприятливу атмосферу для глибшого розуміння та емоційного вироблення рішень.

Значимість медіації також проявляється у підтримці сторін у збереженні автономії та відповідальності за вирішення конфлікту. Сторони самостійно вирішують, які рішення приймати, і медіатор не нав'язує свою волю. Це допомагає сторонам почуватись більш задоволеними з угодою та зберігати відчуття контролю над ситуацією.

Враховуючи всі ці фактори, медіація виявляється значимим інструментом у вирішенні конфліктів, сприяючи побудові мирного та конструктивного взаємодії між сторонами. Вона дозволяє досягнути довгострокових розв'язань, які

враховують потреби всіх учасників та сприяють побудові стійких відносин. При цьому, важливо зазначити, що медіація може застосовуватися в різних сферах життя, включаючи сімейні конфлікти, робочі суперечки, цивільні спори та кримінальні справи.

В контексті сімейних конфліктів, медіація дозволяє родинам зосередитись на діалозі та спільних інтересах, зокрема при розлученні, підтримці батьківства, поділі майна та вирішенні суперечок щодо виховання дітей. Вона надає можливість створити угоди, які враховують потреби всіх сімейних членів та сприяють підтримці здорових стосунків після розлучення.

У робочому середовищі, медіація допомагає вирішити конфлікти між колегами, підвищити комунікацію та побудувати співпрацю. Вона сприяє зниженню напруги та створенню сприятливої атмосфери, що сприяє більш ефективній роботі колективу та досягненню спільних цілей.

У цивільних спорах, медіація дозволяє сторонам зекономити час та кошти, які б витратили на судові процедури. Вона надає можливість сторонам самостійно знайти компромісне рішення та досягти взаємної задоволеності. Медіація також може бути корисною у вирішенні кримінальних справ, де сторони можуть працювати над ресторативними практиками та відновленням відносин з постраждалими. [5, 89]

В цілому, медіація виявляється важливим інструментом у вирішенні конфліктів, оскільки вона сприяє збереженню стосунків, забезпечує сторонам можливість вирішувати конфлікт за своєю ініціативою та залученням нейтральної третьої сторони. Вона сприяє встановленню взаєморозуміння, зменшенню напруги та забезпеченню довгострокових розв'язань, які враховують інтереси всіх сторін.

1.2. Організації та інститути, які сприяють розвитку медіації в Європі

В Європі існує ряд організацій та інститутів, які активно сприяють розвитку медіації. Деякі з них включають:

1. Європейська асоціація медіаторів (European Association of Mediators, АЕМ): Це впливова професійна організація, яка об'єднує медіаторів з усієї Європи. Вона сприяє підвищенню якості медіації, забезпечує професійну підготовку та сертифікацію медіаторів, організовує конференції та семінари.

2. Європейська медіаційна навчальна академія (European Mediation Training for Practitioners of Justice, ЕМТРП): Ця академія пропонує спеціалізовану підготовку медіаторів, зокрема для судових медіаторів та медіаторів у кримінальних справах. Вона допомагає встановити стандарти навчання медіаторів та сприяє їх професійному розвитку.

3. Європейська медіаційна група (European Mediation Group, ЕМГ): Ця група є мережею професіоналів, що працюють у сфері медіації. Вона сприяє обміну досвідом та знаннями, розвитку міжнародного співробітництва, а також організовує тренінги та семінари.

4. Європейський інститут вирішення конфліктів (European Institute for Conflict Resolution): European Institute for Conflict Resolution з 2016 року отримав ліцензію Міністерства юстиції Греції як навчальний орган з медіації, щоб надавати акредитоване навчання з цивільної та комерційної медіації, поглиблене навчання з медіації, навчання з медіації адвокатів, онлайн-навчання з медіації, сімейне посередництво, посередництво на робочому місці навчання. Крім того, ЕІСР, як акредитований постачальник тренінгів з медіації «рівний-рівному», запровадив навчальні програми з медіації «рівний-рівному» в багатьох навчальних закладах.

5. Міжнародна асоціація медіаторів та консультантів (International Association of Mediators and Consultants, ІАМ): Ця організація працює на підтримку розвитку медіації в Європі шляхом надання освіти, тренінгів та сертифікації медіаторів. Вона організовує міжнародні конференції та семінари,

що сприяють обміну досвідом та створенню платформи для співпраці між медіаторами.

6. Європейська комісія з медіації (European Mediation Commission): Це міжнародна організація, яка працює над розвитком та популяризацією медіації в Європі. Вона сприяє створенню стандартів та етичних принципів медіації, розробці міжнародних проектів та досліджень, а також співпраці з державними органами та іншими професійними організаціями.

7. Національні асоціації медіаторів: Кожна країна в Європі має свою національну асоціацію медіаторів, яка працює над розвитком медіації на внутрішньому рівні. Ці асоціації забезпечують професійну підготовку, сертифікацію та етичний нагляд за медіаторами, організують конференції, семінари та інші події для обміну досвідом та сприяють розвитку медіаційних послуг у своїй країні. [19]

Ці організації та інститути грають важливу роль у підтримці та розвитку медіації в Європі, сприяючи популяризації її переваг та покращенню розвитку професійного стандарту медіації. Вони забезпечують форум для обміну досвідом та співпраці між медіаторами з різних країн, сприяють створенню мережі професіоналів і підтримують постійне навчання та розвиток у сфері медіації.

Як зазначає Боженко Н. «сьогодні ще досить рано диференціювати області, в яких медіація найбільш затребувана. Важливо, що цей інститут отримує підтримку не лише судовою, але й іншими гілками влади. Існує думка, що нині створені всі умови для інтеграції медіації в українську правову культуру.

Незважаючи на те, що правові рамки медіації в Європі різняться в залежності від країни, проте в багатьох країнах Європи існують законодавчі акти або спеціальні норми, що регулюють медіаційний процес.» [7, 97]

Ось деякі загальні ознаки правових рамок медіації в Європі:

Директива Європейського Союзу: У 2008 році Європейський Союз прийняв Директиву щодо деяких аспектів медіації в цивільних та комерційних справах. Ця

Директива стимулює впровадження медіації як засобу вирішення спорів і встановлює загальні стандарти для медіаторів та медіаційних процедур.

Національні законодавства: Багато країн Європи впровадили національні закони, що регулюють медіацію. Ці закони можуть визначати правовий статус медіації, встановлювати вимоги до медіаторів, визначати процедуру медіації, а також забезпечувати конфіденційність і привілеї медіаційного процесу.

Кодекси етики: у деяких країнах існують етичні кодекси, що встановлюють принципи поведінки для медіаторів. Ці кодекси регулюють професійну етику, конфіденційність, нейтралітет і імпарціальність медіатора, а також інші аспекти медіаційного процесу.

Судова практика: у багатьох країнах Європи суди визнають медіацію як ефективний засіб вирішення спорів і можуть направляти справи на медіацію або визнавати угоди, досягнуті шляхом медіації

Обов'язкова медіація: Деякі країни в Європі встановили обов'язкову медіацію для певних категорій справ. Наприклад, в сімейних справах, справах про дитячі питання або спорах між бізнесовими партнерами може бути обов'язковим проведення медіації перед тим, як справа буде розглянута в суді. Це сприяє зменшенню навантаження на судову систему та сприяє вирішенню спорів шляхом мирного діалогу.

Медіаційні центри: у багатьох європейських країнах існують спеціальні медіаційні центри, які надають послуги медіації в різних сферах, таких як сімейне право, комерційні спори, працевлаштування тощо. Ці центри можуть бути державними, недержавними або комерційними і надають високоякісні медіаційні послуги за встановленими стандартами.

Медіаційні структури: у деяких країнах Європи діють спеціальні структури, що координують та регулюють розвиток медіації. Наприклад, існують національні органи або агентства, які відповідають за сертифікацію медіаторів, контроль за дотриманням етичних норм, надання рекомендацій щодо поліпшення медіаційної практики та сприяння розвитку медіації в країні.

Ці правові рамки сприяють розвитку медіації в Європі, створюючи стійку основу для впровадження медіаційних послуг, забезпечуючи стандарти якості, конфіденційності та професіоналізму. [11,29]

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1

Європейська медіація передбачає використання незалежної третьої сторони - медіатора, який допомагає учасникам конфлікту знайти взаємовигідні рішення і досягти мирного вирішення спору.

Ознаки європейської медіації включають добровільність участі, конфіденційність, нейтральність та безпристрасність медіатора, активну участь учасників, пошук взаємно прийнятних рішень, а також гнучкість і відкритість процесу. В Європі існує багато організацій і інститутів, що сприяють розвитку медіації. До них входять медіаційні центри, асоціації медіаторів, академічні установи, професійні організації та інші.

Ці організації та інститути забезпечують навчання та сертифікацію медіаторів, проводять дослідження у галузі медіації, розробляють етичні стандарти і правила поведінки медіаторів, організують конференції, семінари та інші заходи для сприяння обміну досвідом та підвищення якості медіаційної практики.

Вони сприяють удосконаленню законодавства та розвитку правового середовища, що сприяє використанню медіації як альтернативного методу вирішення спорів.

Організації медіації в Європі також здійснюють важливу роль у підтримці інформаційного обміну та співпраці між різними країнами. Вони створюють мережі і партнерства з міжнародними організаціями та глобальними мережами медіаторів для обміну досвідом, найкращими практиками та інноваційними підходами до медіаційного процесу.

Крім того, ці організації можуть грати роль посередника і фасилітатора у вирішенні спорів між самими медіаторами або між медіаторами та іншими сторонами, сприяючи діалогу, співпраці та розвитку спільних підходів до покращення практики медіації. Завдяки існуванню цих організацій і інститутів, медіація в Європі отримала широкий розповсюдження та визнання як важливий інструмент вирішення конфліктів. Вона сприяє будівництву миру, збереженню відносин, підтримці громадського діалогу та розвитку справедливого та ефективного правосуддя в регіоні.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МЕДІАЦІЇ

2.1 Основні принципи європейських стандартів медіації

Як стверджує Кармаза О., «не менш важливою концепцією розвитку медіації є дотримання принципу конфіденційності інформації щодо медіації, який закріплений у тексті іноземних законів про медіацію та Проекті ЗУ, передбачає забезпечення безпеки правових відносин та інформації, яка використовується в процесі медіації. Відтак ця концепція сприяє появі в сторін спору довіри до процесу медіації і його результатів, а межі неконфіденційності визначаються в договорі медіації.»[12, 26]

Тому варто дослідити фактори, що впливають на ефективність медіації в контексті європейських стандартів, такі можуть включати:

1. Свідомість та готовність сторін: Ефективність медіації залежить від того, наскільки сторони усвідомлюють переваги медіаційного процесу та є готовими до співпраці та пошуку взаємовигідних рішень. Якщо сторони виявляють відкритість, активність та готовність до компромісів, шанси на успіх медіації збільшуються.

2. Компетентність та нейтральність медіатора: Кваліфікація та професійна підготовка медіатора мають велике значення для ефективності медіаційного процесу. Нейтральність та безпристрасність медіатора, його вміння створити сприятливу атмосферу для діалогу та довіри, а також вміння враховувати культурні, соціальні та етнічні особливості сторін, є важливими факторами успіху.

3. Конфіденційність та безпека: Забезпечення конфіденційності та безпеки для сторін є важливими факторами, що сприяють відкритому та вільному обговоренню проблеми. Якщо сторони відчуються захищеними та впевненими, їм легше виражати свої інтереси та потреби, а також активно співпрацювати у процесі пошуку рішень.

4. Підтримка інституціональної та правової системи: Розвиток медіації в Європі потребує підтримки від інституціональних та правових структур. Створення відповідних законодавчих актів, встановлення стандартів та регулювань щодо медіації сприяє розвитку та впровадженню медіаційних процедур у суспільстві. Наявність кваліфікованих та сертифікованих медіаторів, доступність медіаційних центрів та ресурсів, а також фінансова підтримка з боку уряду або інших організацій роблять медіацію більш доступною та привабливою для сторін.

5. Культурний контекст: Культурні особливості та цінності різних країн Європи можуть впливати на ефективність медіації. Розуміння культурних норм, комунікаційних стилів та способів вирішення конфліктів є важливим для медіатора. Адаптація медіаційного процесу до культурного контексту сторін сприяє побудові довіри та співпраці між ними.

6. Співпраця з іншими суб'єктами системи юстиції: Взаємодія між медіаторами, судами, адвокатами та іншими суб'єктами системи юстиції важлива для ефективності медіації. Співпраця та обмін інформацією між різними професіоналами допомагає забезпечити ефективне поєднання медіації з іншими формами вирішення спорів та підтримує цілісність юридичної системи.

Проаналізувавши фактори які впливають на ефективність медіації, можна виділити вагомий фактор – це конфіденційність. В медіаційному процесі сторони бажають, щоб інформація яка була надана ними, або розмова з медіатором залишались конфіденційними.

Так, наприклад, згідно зі статтею 7 Директиви 2008/52/ЄС, медіація повинна здійснюватися таким чином, щоб зберігалася конфіденційність. Держави-члени мають забезпечити, щоб медіатори та особи, що беруть участь у проведенні медіаційного процесу, за винятком випадків, коли сторони домовилися інакше, не були змушені надавати свідчення у цивільних чи комерційних судових процесах або арбітражних справах щодо інформації, яка виникає з медіаційного процесу.

Стаття 7 Директиви 2008/52/ЄС надає важливі принципи, що регулюють конфіденційність в медіаційних процесах. Згідно з цією статтею, конфіденційність повинна бути збережена протягом усього медіаційного процесу. Держави-члени мають прийняти необхідні заходи, щоб забезпечити, що медіатори, а також всі особи, які беруть участь у проведенні медіації, не будуть змушені надавати свідчення в судових або арбітражних процесах щодо інформації, отриманої в рамках медіаційного процесу.

Винятком є випадки, коли сторони в медіації домовилися про інше. Це означає, що сторони можуть згодитися на використання інформації, отриманої під час медіації, в судових або арбітражних процедурах. Однак, за замовчуванням, конфіденційність повинна бути захищена, щоб створити сприятливу атмосферу для відкритого обговорення і пошуку взаємовигідних рішень.

Ця стаття відіграє важливу роль у забезпеченні довіри і конфіденційності в медіаційних процесах. Вона підкреслює необхідність захисту приватності сторін та їхньої інформації, а також сприяє збереженню нейтральності медіатора та довірі до процесу медіації. Дотримання цих принципів сприяє успішному вирішенню конфліктів і підтримує розвиток медіації як ефективного засобу врегулювання спорів у Європі.[13]

Основні принципи європейських стандартів медіації передбачають дотримання декількох ключових принципів, що гарантують ефективність та справедливість медіаційного процесу. Основні принципи європейських стандартів медіації включають наступне:

- Добровільність: медіація є добровільним процесом, в якому сторони самостійно приймають рішення. Вони можуть в будь-який момент зупинити медіацію, якщо вони вирішили, що вона не є для них ефективною.
- Нейтральність та безпристрасність: медіатор залишається нейтральним та безпристрасним по відношенню до сторін конфлікту. Він не приймає жодної сторони, а замість цього допомагає сторонам самостійно знаходити рішення.

- Конфіденційність: медіаційний процес зазвичай базується на принципі конфіденційності, що означає, що всі розмови та інформація, що обговорюються в рамках медіації, є конфіденційними та не можуть бути розголошені третім особам без згоди сторін та виняткових обставин.

- Справедливість та рівноправність: сторони повинні мати рівні можливості для висловлювання своїх думок та інтересів. Медіатор не повинен переважати одну сторону над іншою та повинен забезпечувати рівний доступ до інформації.

- Гнучкість та адаптивність: медіатор повинен адаптувати свій підхід до потреб сторін та характеру конфлікту. Він повинен бути гнучким та пристосовуватись до змін.

- Взаємна повага: основний принцип взаємної поваги виявляється у поведінці медіатора та сторін. Всі учасники повинні поводитися ввічливо, вислуховувати один одного та враховувати погляди та потреби кожної сторони.

- Відповідальність та самовизначення: сторони мають брати на себе відповідальність за знаходження власних рішень та визначати свої власні інтереси та потреби. Медіатор сприяє їхньому процесу самовизначення та допомагає їм розробляти власні рішення. [4,56]

Ці принципи є ключовими складовими європейських стандартів медіації і визначають основні принципи та цінності, які використовуються в медіаційному процесі для досягнення врегулювання конфлікту. Дотримання цих принципів сприяє забезпеченню ефективності та якості медіаційного процесу, а також підтримує довіру між сторонами та медіатором.

Забезпечення основних принципів європейських стандартів медіації вимагає уваги та дотримання певних практичних кроків. Тому Кантор Н., досліджуючи це питання акцентує увагу на компетентності медіаторів, і обов'язковості їх професійної підготовки «Європейський кодекс етики медіаторів не містить визначення поняття «медіатор», однак закріплює основні вимоги до нього. Вимога щодо компетентності медіатора має обов'язковий характер:

медіатор повинен бути компетентним і добре розбиратися в процедурі медіації. Це передбачає належне навчання, безперервне оновлення знань і практики медіації з урахуванням відповідних стандартів і правил акредитації. Законодавство різних європейських держав закріплює різний обсяг (у годинах) професійної підготовки медіатора – від 60 (Болгарія, Угорщина) до 500 (Австрія), при цьому навчання охоплює і теоретичну, і практичну частини.» [15,110]

Ось декілька способів, якими можна забезпечити ці принципи:

- Законодавча база: Розвиток законодавства, яке визначає правовий статус медіації і встановлює вимоги щодо добровільності, нейтральності, конфіденційності та інших принципів медіації, сприяє їх виконанню та дотриманню.
- Сертифікація та стандартизація: Розвиток сертифікаційних процедур та встановлення стандартів для медіаторів та медіаційних організацій допомагає забезпечити високу якість та дотримання принципів медіації.
- Професійна підготовка: Забезпечення належної підготовки медіаторів, включаючи навчання з етики та професійної поведінки, допомагає забезпечити дотримання нейтральності, безпристрастності та інших принципів медіації.
- Кодекси поведінки: Розробка та впровадження кодексів поведінки для медіаторів та сторін конфлікту сприяє створенню загальноприйнятих норм та стандартів щодо взаємодії та поведінки у медіаційному процесі.
- Зворотний зв'язок та вдосконалення: Забезпечення можливості отримувати зворотний зв'язок від сторін та використання його для вдосконалення практики медіації допомагає забезпечити відповідність принципам та вдосконалювати ефективність процесу.
- Свідомість та інформованість: Розповсюдження інформації про медіацію та її принципи допомагає підвищити свідомість сторін конфлікту щодо можливостей та переваг медіаційного процесу. Інформовані сторони здатні краще

розуміти й використовувати принципи медіації, сприяючи його успішному завершенню.

- **Культура співпраці та довіри:** Розвиток культури співпраці та довіри між сторонами конфлікту, медіаторами та іншими учасниками процесу сприяє ефективності медіації. Створення сприятливого середовища, де сторони відчуються комфортно та довіряють процесу, допомагає забезпечити дотримання принципів медіації.

- **Комунікація та слухання:** Ефективна комунікація є ключовим аспектом медіації. Забезпечення активного слухання та взаєморозуміння між сторонами сприяє вирішенню конфлікту. Медіатор допомагає сторонам розвивати навички ефективної комунікації та сприяє конструктивним діалогам.

- **Гнучкість та адаптивність:** Медіація повинна бути гнучкою та адаптованою до потреб та особливостей конкретного конфлікту. Здатність медіатора пристосовуватися до різних ситуацій та використовувати різноманітні методи й техніки сприяє ефективності медіаційного процесу. [16,464]

Ці практичні кроки допомагають забезпечити дотримання основних принципів європейських стандартів медіації та сприяють ефективності процесу розв'язання конфліктів. Забезпечення нейтральності та безпристрастності медіатора, конфіденційності усіх обговорень, підготовки та сертифікації медіаторів, а також залучення сторін до активного співробітництва та комунікації сприяє побудові довірчих відносин та знаходженню прийнятних рішень для всіх сторін.

Ці принципи відображають необхідність створення стійкого та ефективного медіаційного середовища, яке сприяє врегулюванню конфліктів і покращенню якості взаємин. Забезпечення дотримання цих принципів має важливе значення для впровадження медіації як ефективного інструменту у сфері вирішення конфліктів в Європі.

2.2. Процес європейської медіації

Процес європейської медіації включає кілька етапів, які спрямовані на досягнення мирного врегулювання конфлікту та сприяють забезпеченню взаєморозуміння та згоди між сторонами. Автор наукової роботи щодо методів вирішення спорів Мазаркі Н., представив алгоритм вирішення спорів, він зазначив, що «Характерними особливостями передбаченого Угодою порядку вирішення спорів вважаємо: достатньо широкий вибір методів, їх чітку регламентацію та деталізацію залежно від характеру спору, створення та регламентацію процедур спеціальних органів із вирішення спорів, врегулювання порядку виконання рішень у спорах та наслідків невиконання таких рішень».[17,71] Виходячи з цього варто розглянути основні етапи процесу європейської медіації, які автор дослідив в своїй роботі такі включають:

1. Підготовка: на цьому етапі медіатор проводить ініційні зустрічі зі сторонами, щоб пояснити процес медіації, роз'яснити їх права та обов'язки, а також встановити загальні правила та принципи медіаційного процесу.

2. Визначення проблеми: Медіатор допомагає сторонам ідентифікувати основні питання, що потребують вирішення, та уточнити їх інтереси та потреби. Важливим аспектом на цьому етапі є активне слухання сторін та допомога їм у формулюванні їх проблем та очікувань.

3. Генерація варіантів: Медіатор сприяє розвитку творчих рішень та пропонує різні варіанти для вирішення конфлікту. Сторони разом з медіатором обговорюють та розглядають ці варіанти, шукаючи спільні рішення, які задовольняють їх потреби та інтереси.

4. Обговорення та узгодження: на цьому етапі сторони аналізують та обговорюють всі варіанти, виражають свої думки та погляди, а також висловлюють свої пропозиції щодо розв'язання конфлікту. Медіатор сприяє діалогу, допомагає усунути непорозуміння та шукає точки зближення між сторонами.

5. Узгодження та укладання угоди: Якщо сторони досягають згоди на певних умовах та рішеннях, медіатор допомагає узгодити ці умови та оформити їх угодою. В угоді фіксуються вирішені питання, взаємні зобов'язання сторін та інші домовленості. Медіатор може надати підтримку у складанні угоди та забезпечити її зрозумілість та правову обґрунтованість.

6. Реалізація та виконання угоди: Після укладання угоди сторони мають здійснити необхідні дії для її реалізації. Медіатор може спостерігати за виконанням угоди та надавати підтримку сторонам у випадку виникнення труднощів.

7. Завершення процесу: Коли угода була успішно реалізована та конфлікт врегульований, медіатор завершує процес медіації. Він може запросити сторони висловити свої враження про процес та висловити думки щодо подальших кроків для підтримки знайденого рішення. [17,69]

Процес європейської медіації базується на активній участі сторін, сприяє їх взаєморозумінню та пошуку конструктивних рішень. Медіатор як нейтральна сторона допомагає забезпечити прозорість, взаємний діалог та рівноправність сторін у процесі медіації. [13]

Оцінка ефективності медіації є важливим етапом у процесі вирішення конфліктів. Як зазначає Ясиновський І. «Існує кілька методів, які можна використовувати для оцінки ефективності медіації. На сьогоднішній день світова практика свідчить про те, що медіація є однією із найбільш популярних форм врегулювання конфліктів. Якщо звернутися до статистики, то вона показує, що 80–90 % усіх процедур медіації закінчуються успішно для конфліктних сторін.» [9, 345]

Деякі з них включають:

1. Задоволеність сторін: Цей метод оцінки зосереджений на задоволенні сторін результатами медіації. Сторони можуть бути попрошені висловити свої думки та враження від процесу медіації, а також оцінити, наскільки вони

задоволені отриманим рішенням. Це може бути зроблено шляхом анкетування, інтерв'ю або обговорення з медіатором.

2. Виконання угоди: Одним із показників ефективності медіації є виконання угоди, досягнутої сторонами. Це відображає ступінь згоди та зобов'язання сторін щодо виконання узгоджених угод та рішень. Медіатор може відстежувати виконання угоди та забезпечувати підтримку сторонам у випадку виникнення труднощів.

3. Часові рамки: Час, який потрібний для досягнення угоди, також може служити оціночним показником ефективності медіації. Швидке вирішення конфлікту може свідчити про успішність процесу медіації та здатність сторін до досягнення згоди.

4. Вартість: Оцінка ефективності медіації може також включати аналіз вартості процесу в порівнянні з іншими способами вирішення конфлікту, наприклад, судовим процесом. Зменшення витрат із залученням до медіації може вважатися позитивним результатом.

5. Ступінь вирішення конфлікту: Одним із ключових методів оцінки ефективності медіації є визначення ступеня вирішення конфлікту. Це означає оцінку того, наскільки успішно медіація вдалася у знаходженні розв'язання, яке задовольняє обидві сторони конфлікту. Зважаючи на характер конфлікту, це може включати досягнення компромісу, вироблення спільної угоди або знайти взаємовигідне рішення, яке задовольняє інтереси обох сторін.

6. Підтримка в подальшому: Ще один показник ефективності медіації - це міра підтримки сторонами досягнутого рішення та подальшого використання ним у практичному житті. Якщо сторони відчують підтримку та відповідальність за виконання угоди, це свідчить про успішність медіації.

7. Задоволення сторін третіх: Якщо в медіацію залучені треті сторони, такі як адвокати, консультанти або представники організацій, їх задоволення і враження від процесу також можуть бути використані для оцінки ефективності медіації. [9,346]

2.3. Порівняння ефективності медіації з іншими методами вирішення конфліктів

Порівняння ефективності медіації з іншими методами вирішення конфліктів може бути корисним для визначення переваг та обмежень кожного підходу. Ось деякі аспекти порівняння:

Співробітництво: Медіація спрямована на співробітництво та згоду між сторонами. Вона створює можливість для взаємного слухання, виявлення спільних інтересів та пошуку взаємовигідних рішень. У порівнянні з судовими процесами або конфліктами, де присутня протистояння, медіація може сприяти більш гармонійному та довготривалому розв'язанню конфлікту.

Контроль над процесом: В медіації сторони мають більший контроль над процесом вирішення конфлікту. Вони визначають обсяг і спосіб спілкування, а також приймають рішення, що стосуються їхньої угоди. У судових процесах або арбітражі сторони передають контроль судовій системі або арбітру, що може обмежити їхню активну участь у процесі.

Збереження відносин: Однією з переваг медіації є збереження відносин між сторонами. Оскільки медіатор сприяє конструктивному спілкуванню та співпраці, це допомагає зменшити напруженість та конфліктність між сторонами. У порівнянні з альтернативними методами, такими як судові процеси або арбітраж, де протистояння може загострюватись, медіація створює можливості для побудови майбутніх відносин.

Кочергіна А. в своїх дослідженнях виокремлює медіацію, і визначає її як потужне нововведення «Медіація має виразні особливості серед інших позасудових методів вирішення конфліктів, тому далі буде проаналізовано її принципи та правила для формування загальної картини процесу» [18,24]

Порівнюючи її з іншими альтернативними способами вирішення конфліктів, вона виокремлює такі аспекти як:

- Швидкість: Медіація може бути швидшим способом вирішення конфлікту порівняно з судовими процесами або арбітражем. У медіації сторони можуть самостійно визначити графік та тривалість зустрічей з медіатором, що дозволяє ефективно просуватися у процесі вирішення конфлікту. У порівнянні з тривалими та складними судовими процедурами, медіація може бути швидшим і менш формальним шляхом досягнення розв'язання.

- Гнучкість: Медіація відкриває можливості для більш гнучкого підходу до вирішення конфлікту. у порівнянні зі стандартними правовими процедурами, медіація дозволяє сторонам зосередитися на власних інтересах та потребах, а не на формальних правилах та процедурах. Це сприяє кращому зрозумінню причин конфлікту та знаходженню творчих та інноваційних рішень.

- Збереження контролю: у медіації сторони мають можливість самостійно приймати рішення та контролювати вирішення конфлікту. Вони активно беруть участь у пошуку рішення, що враховує їхні інтереси та потреби. У порівнянні з рішеннями, прийнятими судом або арбітражем, де сторонам можуть накладатися обмеження та втрачатися контроль над процесом, медіація надає більшу свободу визначати свою власну долю. [18,35]

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2

Було розглянуті характеристики європейських стандартів медіації, основні принципи медіації, процес європейської медіації та порівняння ефективності медіації з іншими методами вирішення конфліктів.

У європейських стандартах медіації виділяються такі основні принципи: добровільність, конфіденційність, нейтральність та безпристрастність медіатора, свобода визначення власного рішення сторонами, активна участь сторін у процесі та збереження відносин. Ці принципи забезпечують основу для успішного проведення медіації та досягнення взаємовигідних рішень для всіх сторін.

Процес європейської медіації передбачає послідовні кроки, такі як вступна зустріч, збір інформації, ідентифікація питань та інтересів, пошук варіантів рішень, узгодження та узгодження угоди. Цей процес підтримується медіатором, який сприяє комунікації, співпраці та взаєморозумінню сторін, що дозволяє їм знайти оптимальне рішення для вирішення конфлікту.

Порівняння ефективності медіації з іншими методами вирішення конфліктів показує деякі переваги медіації. Медіація сприяє співробітництву, збереженню відносин, здатності сторін контролювати процес та розв'язання конфлікту. Вона може бути швидшою, економічно вигідною та більш гнучкою альтернативою до судових процедур або арбітражу.

Однак, варто зазначити, що ефективність методів вирішення конфліктів залежить від конкретної ситуації та характеру конфлікту. Деякі ситуації можуть вимагати судового рішення або третьої сторони, що приймає об'єктивне рішення, як у випадках з порушенням прав або складними юридичними питаннями. У таких випадках медіація може бути використана як додатковий інструмент для пошуку компромісу або сприяння діалогу між сторонами.

Загалом, європейські стандарти медіації, основні принципи, процес та порівняння ефективності з іншими методами вирішення конфліктів свідчать про важливість та переваги медіації як засобу конструктивного вирішення конфліктів. Враховуючи потреби та інтереси сторін, медіація може стати цінним інструментом для досягнення мирного та взаємовигідного вирішення конфліктів.

РОЗДІЛ 3

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МЕДІАЦІЇ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ

Імплементация європейських стандартів медіації у вітчизняну практику має на меті покращення якості медіаційного процесу, забезпечення стандартизації та професійного розвитку медіаторів, а також збільшення довіри громадськості до медіації як засобу врегулювання конфліктів.

Медіація отримує сприятливі можливості для розвитку та впровадження завдяки активній інтеграції України у світову економічну систему, укладанню угоди про асоціацію з Європейським Союзом та розбудові міжнародних зв'язків у різних галузях.

Істін С. зазначає, що «потребують імплементации в чинне законо-давство про медіацію стандарти, що стосуються забезпечення якості медіації в Україні. Законо-давством не визначено ефективних, простих і дієвих механізмів контролю за якістю медіації.» [10, 420]

Імплементация європейських стандартів медіації у вітчизняну практику закріплює медіаційну практику і процеси в законодавстві, це надає учасникам медіації змогу «покластися на передбачувану нормативну базу», ця вимога надає статусу визнання державою та важливості цього процесу завдяки законодавчому регулюванню. Ці процеси можуть знайти своє закріплення в таких джерелах:

Законодавство: Закони та постанови, що регулюють медіацію в країні, можуть містити посилання на європейські стандарти медіації та вимоги до медіаторів.

Міжнародні організації: Організації, які займаються розвитком медіації та сприяють її стандартизації, наприклад, Європейська комісія з медіації (European Mediation Commission), можуть публікувати матеріали та звіти щодо стану імплементации європейських стандартів медіації в різних країнах.

Навчальні центри та асоціації медіаторів: Організації, які проводять навчання та сертифікацію медіаторів, можуть мати інформацію про впровадження європейських стандартів медіації в практику своїх випускників.

Дослідження та публікації: Академічні дослідження, статті, книги та інші публікації з медіації можуть включати інформацію про імплементацію європейських стандартів медіації в різних країнах.

Країни ЄС прийняли рішення, що медіація може використовуватися як частина судових процедур та застосовуватися позасудовим порядком. В ЄС визнано важливість розвитку медіації як альтернативного способу вирішення правових спорів на високому політичному рівні. Основні стандарти медіації, які закріплені в Директиві No 2008/52/ЄС, включають можливість ініціювання медіації сторонами або за рішенням суду, забезпечення якості та ефективності медіаційних процесів, професійне навчання та підвищення кваліфікації медіаторів, забезпечення конфіденційності та гарантування судового захисту. У дослідженні наголошується на важливості якості медіації та забезпеченні її гарантій.

У 2021 році інститут медіації в Україні отримав перший законодавчий захист у вигляді Закону України "Про медіацію" від 16.11.2021 р. Цей закон розроблений провідними професійними спілками медіаторів України та відображає найкращий досвід і стандарти медіації, які розвивалися в Україні протягом 25 років. У статті 4 Закону України "Про медіацію" від 16.11.2021 р. визначено принципи медіації, які включають проведення за взаємною згодою сторін, добровільність, конфіденційність, нейтральність, незалежність та безпристрасність медіатора, самовизначення та рівність прав сторін медіації. Крім того, Законом передбачено вимоги щодо професійної підготовки медіаторів, професійної етики, а також встановлену відповідальність медіаторів та інші норми.

Принципове закріплення медіації в законодавстві має забезпечити узгодження національних законів України зі стандартами ЄС, зокрема нормами,

визначеними в статті 5 Директиви 2008/52/ЄС, і створити умови для роботи медіаторів в єдиному європейському правовому просторі, сприяючи розвитку інституту медіації в Україні. Варто відзначити, що наявний Закон України "Про медіацію" не враховує всі міжнародні та європейські стандарти, особливо ті, що стосуються механізмів гарантування якості медіації. [10,424]

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3

Імплементация європейських стандартів медіації в українську практику має на меті поліпшення якості медіаційного процесу, стандартизацію та професійний розвиток медіаторів, а також підвищення довіри громадськості до медіації як засобу вирішення конфліктів.

Незалежно від активної інтеграції України у світову економічну систему, підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом та розбудови міжнародних зв'язків у різних галузях, принципове закріплення медіації в національному законодавстві є ключовим аспектом для забезпечення відповідності української практики європейським стандартам.

Однак, досі існують виклики, пов'язані з необхідністю удосконалення законодавства та розробки ефективних механізмів контролю за якістю медіації. Для отримання більш повної інформації про імплементацию європейських стандартів медіації в Україні можна звернутися до різних джерел, таких як законодавство, міжнародні організації, навчальні центри та асоціації медіаторів, а також дослідження та публікації у цій галузі. Продовження розвитку медіації та впровадження європейських стандартів сприятимуть збільшенню довіри до медіації та покращенню процесу врегулювання конфліктів в Україні.

Одним із першочергових завдань імплементации європейських стандартів медіації в українську практику є поліпшення якості медіаційного процесу. Це може досягатися шляхом розробки і впровадження стандартів та процедур, які

забезпечуватимуть ефективну роботу медіаторів, забезпечення конфіденційності і нейтральності медіаційного процесу, а також участі сторін у прийнятті рішень.

Стандартизація медіації також відіграє важливу роль у побудові довіри до цього методу вирішення конфліктів. Встановлення єдиної системи стандартів та критеріїв оцінки якості медіації сприятиме створенню єдиного підходу до процесу медіації, забезпечуючи якість та надійність цього методу.

Окрім того, професійний розвиток медіаторів є необхідним елементом успішної імплементації європейських стандартів. Підвищення кваліфікації медіаторів та їхнє навчання відповідно до встановлених стандартів сприятиме підвищенню рівня їх професійної компетентності та забезпечить якість медіаційного процесу.

Успішна імплементація європейських стандартів медіації також передбачає підвищення довіри громадськості до медіації як засобу вирішення конфліктів. Це можна досягти шляхом проведення інформаційних кампаній, освітніх заходів та поширення свідомості про переваги медіації.

ВИСНОВКИ

В процесі написання роботи було визначено наступні головні завдання роботи:

1. Європейська медіація використовує незалежного медіатора, щоб допомогти учасникам конфлікту знайти взаємовигідні рішення та досягти мирного вирішення спору. Ознаки європейської медіації включають добровільність, конфіденційність, нейтральність та безпристрасність медіатора, активну участь учасників, пошук взаємно прийнятних рішень, гнучкість і відкритість процесу.

В Європі існує багато організацій і інститутів, які сприяють розвитку медіації. Організації, що займаються медіацією в Європі, також відіграють важливу роль у сприянні обміну інформацією та співпраці між різними країнами. Вони встановлюють зв'язки та партнерства з міжнародними організаціями та глобальними мережами медіаторів, щоб обмінюватися досвідом, найкращими практиками та інноваційними підходами до медіаційного процесу.

Крім того, ці організації можуть виступати посередниками та сприяти вирішенню спорів між самими медіаторами або між медіаторами та іншими сторонами. Вони сприяють діалогу, співпраці та розвитку спільних підходів до покращення практики медіації. Завдяки існуванню цих організацій і інститутів, медіація в Європі отримала широке поширення та визнання як важливий інструмент вирішення конфліктів. Вона сприяє будівництву миру, збереженню стосунків, підтримці громадського діалогу та розвитку справедливого та ефективного правосуддя в регіоні.

2. Порівняння ефективності медіації з іншими методами вирішення конфліктів показує деякі переваги медіації. Медіація сприяє співробітництву, збереженню відносин, контролю сторін над процесом та розв'язанню конфлікту. Вона може бути швидшою, економічно вигідною та гнучкою альтернативою до судових процедур або арбітражу. Однак, ефективність методів вирішення конфліктів залежить від конкретної ситуації та характеру конфлікту. Деякі

ситуації можуть вимагати судового рішення або третьої сторони, яка приймає об'єктивне рішення, наприклад, у випадках порушення прав або складних юридичних питань. В таких випадках медіація може використовуватися як додатковий інструмент для пошуку компромісу або сприяння діалогу між сторонами.

Загалом, європейські стандарти медіації, основні принципи, процес та порівняння ефективності з іншими методами вирішення конфліктів свідчать про важливість та переваги медіації як засобу конструктивного вирішення конфліктів. З урахуванням потреб та інтересів сторін, медіація може стати цінним інструментом для досягнення мирного та взаємовигідного вирішення конфліктів.

3. Імплементация європейських стандартів медіації в Україні має на меті поліпшення якості медіаційного процесу, стандартизацію та професійний розвиток медіаторів, а також збільшення довіри громадськості до медіації. Подальше розвиток медіації та впровадження європейських стандартів будуть сприяти покращенню процесу врегулювання конфліктів в Україні.

Однак, є виклики, пов'язані з необхідністю удосконалення законодавства та розробки ефективних механізмів контролю за якістю медіації. Для успішної імплементации європейських стандартів медіації також потрібно збільшити довіру громадськості до медіації як ефективного засобу вирішення конфліктів. Це можна досягти шляхом проведення інформаційних кампаній, організації освітніх заходів та поширення свідомості про переваги медіації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жмудь В. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України. В. Жмудь. Юстиніан. – 2008. – № 6. – С. 13–14.
2. Яновський А. О. Правове регулювання медіації в країнах ЄС: автореф. дип. роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»: спец. 081 «Право», А. О. Яновський, ЧНУ ім. Петра Могили. - Миколаїв, 2021. – 5с
3. Гусєв А. І. Світоглядні основи медіації в контексті українських реалій: огляд та перспективи засвоєння. *Збірник статей «5 років діалогу і 25 років медіації в Україні: від протистояння до порозуміння»*, 2019.
4. Можайкіна О. С. Поняття та зміст основних принципів медіації в цивільно- правових відносинах. Ак-туальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 5. С. 55-58
5. Борщевська О. М. ПРАВОВА СУТНІСТЬ МЕДІАЦІЇ ТА ПРОЦЕСУ МЕДІАЦІЇ ДЛЯ БЕЗКОНФЛІКТНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРУ 2022-01-11 № 44 (2021) С. 88
6. European Code of Conduct for Mediators (2004). URL: <https://www.kearns.co.uk/wp-content/uploads/2017/06/European-code-of-conduct-for-mediators.pdf>
7. Боженко Н. В. Медіація як один із засобів врегулювання адміністративних спорів: теоретико-історичний аспект. *Право*. 2017. № 1. С. 95–98.
8. Боженко Н. В. Історико-правова природа процедури примирення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 45. Т. 1. С. 148–151.
9. Ясиновський І. Г. Переваги і недоліки медіації при вирішенні правових конфліктів. *Часопис Київського університету права*, 2014, 2: С. 344-347.
10. Істін С. О. Міжнародні стандарти медіації як альтернативного способу вирішення правових спорів та їх імплементація в умовах євроінтеграції України. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 2022, 5: 420-424.

11. Подковенко Т. О. Інститут медіації: зарубіжний досвід та українські перспективи. *Актуальні проблеми правознавства*, 2016, 1: С. 26-31.
12. Кармаза О. Інститут медіації: основні концепції розвитку. *Підприємництво, господарство і право*, 2017, 2: С. 24-28.
13. European Parliament and Council Directive 2008/52., URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32008L0052>
14. Грищук А.Б. Проць І.М. МЕДІАЦІЯ: ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА. 2022. С 187.
15. Кантор Н. Ю. Європейські стандарти правового статусу медіатора. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. № 60. С. 109.
16. Подковенко, Т. О. ЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МЕДІАЦІЇ З УРАХУВАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ. С.455-472
17. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. С. 5
18. Кочергіна А.О. Застосування альтернативних методів вирішення конфліктів у міжнародно-правовому регулюванні: порівняльний аналіз. 2022. С. 35-40
19. Про міжнародні організації які впливають на розвиток медіації. URL:<https://www.europeanresolution.com/en/european-institute-for-conflict-resolution/about/>